

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
FITOSANITARNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

www.furs.si, e: furs.mkgp@gov.si
Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana
t: 059 152 930, f: 059 152 959

Fitosanitarni ukrepi za preprečevanje vnosa in širjenja borove ogorčice

Mojca Celar

Ljubljana, 21.4.2010

Uvod

- **Pravna podlaga za ukrepe**
- **Ukrepi pri vnosu pošiljk iz drugih držav**
  - **Uvoz iz tretjih držav**
  - **Premeščanje iz DČ EU**
- **Ukrepi v domači pridelavi / predelavi**
  - **V primeru suma**
  - **V primeru potrjene najdbe**
    - **V razmejenem območju**
    - **Pred premeščanjem z razmejenih območij**

Pravna podlaga

- **Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin**
- **FITO pravilnik (ukrepi in postopki za preprečevanje vnosa in širjenja ŠO)**
- **Pravilnik o ukrepih za preprečevanje vnosa in širjenja borove ogorčice (UL RS, št. 45/09)**
  - Narekuje sprejem načrta ukrepov
  - Sklicuje na ukrepe iz EU odločbe
- **Odločba Komisije 2006/133/ES (velja za Portugalsko)**

Zahteve pri uvozu

- **Prepoved uvoza rastlin iglavcev (razen plodov in semena) iz neevropskih držav**
- **fitosanitarno spričevalo (rastline iz dovoljenih držav, les in lubje iz neevropskih držav)**
  - Izpolnjevanje posebnih fitosanitarnih zahtev
- **Za LPM oznaka v skladu z ISPM-15**
- **Zahteve preverja FSI, za LPM tudi CURS**

Ukrepi pri uvozu

- **SUM: znamenja napada ali pomanjkljiva / neustrezna dokumentacija**
  - **odvzem vzorca** in uvedba **karantene** do znanih rezultatov preiskav
  - Odprava pomanjkljivosti glede dokumentacije
- **POTRJENA NAJDBA ali manjkajoča dokumentacija:**
  - **Zavrnitev** pošiljke in vrnitev pošiljatelju
  - **Uničenje** pošiljke ali dela pošiljke
  - **Tretiranje** pošiljke (toplotno, kemično)
  - **Preusmeritev** pošiljke izven EU

Zahteve za premeščanje z razmejenih območij (PT, ES)

- **Rastline:** opremljene z rastlinskim potnim listom - RPL
- **Les in lubje:** prepoved premeščanja, izjemoma z RPL po toplotni obdelavi*
- **Odpadni les:** prepoved premeščanja, izjemoma z RPL po zaplinjanju*
- **Lesen pakirni material:** prepoved premeščanja, izjemoma z oznako po ISPM-15*
  - * če to odobrijo pristojni organi
- **Odločba 2006/133/ES** nalaga DČ, da izvajajo **nadzor nad pošiljkami** z razmejenih območij

Ukrepi pri premeščanju v EU

- **Zavrnitev** pošiljke po EU zakonodaji **ni možna!**
- **Premestitev** pod uradnim nadzorom do območij, kjer ni nevarnosti – **ni verjetna**, ker takih območij **ni!!!**
- **Obravnavanje** pošiljke na način, da pošiljka ni več nevarna:
  - **Tretiranje** pošiljke (toplotno, kemično)
  - Premestitev pošiljke pod uradnim nadzorom do prostorov za **predelavo**
  - **Uničenje** pošiljke

Ukrepi v primeru pojava v RS

Sum na borovo ogorčico

- **Odvzem vzorca za analizo**
- **Prepoved premeščanja v in iz mesta pridelave/predelave, vključno z okoliškim območjem s polmerom 500m**
- **Izdelava študije, ki bo podlaga za ukrepe**
  - Podatki o lokaciji najdbe, rastlinah
  - Izvor in obseg okužbe
  - obseg in pomen škode

Ukrepi v primeru pojava v RS

Potrjena najdba borove ogorčice

➤ Razmejitev območja

- Žarišče okužbe: do 3 km okoli točke potrditve (0,5-3 km)
- Varovalni pas: najmanj 20 km okoli žarišča (EU odločba)

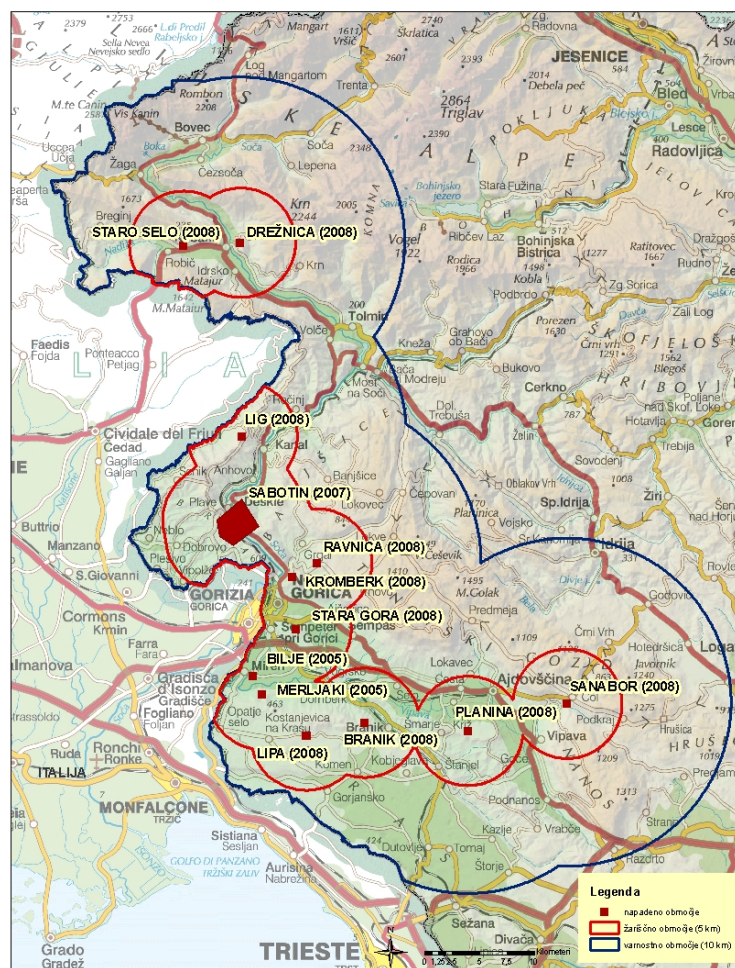
➤ Odrejanje in **izvajanje fitosanitarnih ukrepov** za občutljive rastline, les in lubje ter LPM

- Ukrepi v razmejenem območju
  - Žarišče, varovalni pas
  - **Zimsko obdobje** (1. november -1. april) – ukrepi se izvedejo v tem obdobju
  - **Poletno obdobje** (2. april -31. oktober) – ukrepi se izvedejo takoj oziroma čim prej!!!
- Ukrepi pred premeščanjem z razmejenega območja

➤ Razmejitev se lahko prekliče po **5 letih brez najdb**

Primer razmejitve – kostanjeva šiškarica 2008

Primer razmejnitve – palmov rilčkar -2009

Ukrepi v primeru pojava v RS

Rastline za saditev (drevesnice)

- Drevesnice z najdbo: uničenje rastlin s **sežigom**
- Drevesnice brez najdbe: rastline opremljene z **RPL**

Gozd in okrasne zasaditve

- Žarišče: **posek** vseh občutljivih rastlin
  - Zimsko obdobje: posek v tem obdobju
  - Poletno obdobje: posek takoj
    - 78,5 – 2.826 ha = 15.000 – 500.000 m³ lesne mase (glede na poraščenost z borovim gozdom)
    - letni posek v SI znaša 3,5 mio m³!
    - sečni stroj v povprečju seka 80 m³/dan
- Varovalni pas: **poostren nadzor** z vizualnimi pregledi in testiranjem (ogorčice + vektorjev)

Ukrepi v primeru pojava v RS

Okrogel ali žagan les – zimsko obdobje (ukrepi v tem obdobju)

➤ Žarišče:

- Uničenje pod uradnim nadzorom s **sežigom** (**drobljenjem** v sekance < 3cm, ki se jih pusti na mestu nastanka?)
- Premeščanje pod uradnim nadzorom do obrata, kjer se les:
  - **razseka** in uporabi v tem obratu
  - **razseka in zaplini**
  - uporabi kot gorivo za **ogrevanje** v tem obratu
  - **toplotno obdela** (56° C za 30 min)

Varovalni pas: testiranje

- če je test pozitiven, se uporabijo ukrepi za žarišče;
- če je test negativen, se pod uradnim nadzorom premesti do obrata (znotraj območja) za nadaljnjo uporabo kot **gradbeni les** ali do registriranega obrata (izjemoma tudi izven območja), kjer se les **ustrezno obdela in opremi z RPL**
  - toploto obdela
  - razseka in zaplini
  - razseka in uporabi v industrijske namene v tem obratu

Ukrepi v primeru pojava v RS

Okrogel ali žagan les – poletno obdobje (ukrepi takoj)

➤ Žarišče

- uničenje pod uradnim nadzorom s **sežigom** (**drobljenjem** v sekance < 3cm, ki se jih pusti na mestu nastanka?), ali
- **Odstranitev lubja zunaj gozda in premeščanje do skladišča**, kjer se les obdela z **insekticidom** ali **mokro skladišči**, nato pa premesti do obrata, kjer se:
  - **razseka** in uporabi v industrijske namene
  - **razseka** in zaplini
  - uporabi kot gorivo za **ogrevanje v tem obratu**
  - **toplotno obdela**

➤ Varovalni pas: odstranitev lubja na mestu poseka + testiranje

- če je test **pozitiven**, se uporabijo ukrepi za žarišče;
- če je test **negativen**, se pod uradnim nadzorom premesti do obrata za nadaljnjo uporabo kot **gradbeni les** ali do registriranega obrata, kjer se les **ustrezno obdela**:
  - **toploto obdela**
  - **razseka** in zaplini
  - **razseka** in uporabi v industrijske namene v tem obratu

Ukrepi v primeru pojava v RS

Odpadni les - sečnja

- Uniči s sežigom
- Razseka v koščke < 3 cm, ki se jih pusti na mestu nastanka (ali uporabi v industrijske namene, gorivo??)

Odpadni les – predelava

- Uniči s sežigom
- Uporabi kot gorivo v predelovalnem obratu
- Zaplini

Ukrepi v primeru pojava v RS

Lubje

- Uniči s **sežigom** ali uporabi kot **gorivo** v industrijskih predelovalnih obratih
- **Toplotno obdela**
- **Zaplini**

Lesen pakirni material

- **Obdela in označi v skladu z ISPM-15**

Oznaka ISPM-15

IPPC – simbol konvencije
SI – ISO koda Slovenije
335152 – registrska št. obrata
HT – toplotna obdelava

Ukrepi v primeru pojava v RS

Ukrepi pred premeščanjem z razmej. območij

- **Rastline:** opremljene z rastlinskim potnim listom - RPL
- **Les in lubje:** prepoved premeščanja, izjemoma z RPL po toplotni obdelavi*
- **Odpadni les:** prepoved premeščanja, izjemoma z RPL po zaplinjanju*
- **Lesen pakirni material:** prepoved premeščanja, izjemoma z oznako po ISPM-15*
  - * če to odobrijo pristojni organi

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
FITOSANITARNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

www.furs.si, e: furs.mkgp@gov.si
Einspielerjeva 6, 1000 Ljubljana
t: 059 152 930, f: 059 152 959

Hvala za pozornost ...

Ljubljana, 21.4.2010

